

LL.M. Av. Nafiye Merve KALKAN

**TÜRK HUKUKUNDA
FRANCHISING SÖZLEŞMESİ**

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	5
ÖZ.....	7
ABSTRACT	9
İÇİNDEKİLER.....	11
KISALTMALAR	17
GİRİŞ	19

BİRİNCİ BÖLÜM

FRANCHISE KAVRAMI, FRANCHISE SİSTEMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE FRANCHISING SÖZLEŞMESİNİN TANIMI

1.1. Franchise Kavramı	21
1.2. Franchise Sisteminin Tarihsel Gelişimi	22
1.2.1. Franchise Sisteminin Tarihte İlk Kez Kullanılması.....	22
1.2.2. ABD’deki Tarihsel Gelişimi	23
1.2.3. İngiltere’deki Tarihsel Gelişimi.....	24
1.2.4. Türkiye’deki Tarihsel Gelişimi.....	26
1.3. Franchising Sözleşmesinin Tanımı	28
1.3.1. Genel Olarak	28
1.3.2. Türk Mevzuatındaki Durum	28
1.3.3. Karşılaştırmalı Hukukta Yapılan Tanımlar.....	29
1.3.4. Doktrinde Yer Alan Tanımlar	32
1.3.5. Uygulamada Yapılan Tanımlar.....	33

İKİNCİ BÖLÜM

FRANCHISING SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ, ŞEKLİ, UNSURLARI VE BENZER SÖZLEŞMELER İLE KARŞILAŞTIRILMASI

2.1. Franchising Sözleşmesinin Hukuki Niteliği	37
2.1.1. Genel Olarak	37
2.1.2. Karma Sözleşme Olması	39
2.1.3. Sürekli Borç İlişkisi Doğuran Sözleşme Olması	41
2.1.4. Karşılıklı Borç Yükleyen Sözleşme Olması	43
2.1.5. Çerçeve Sözleşme Özelliği Taşınması.....	43
2.1.6. Standart Sözleşme Olması	45
2.2. Franchising Sözleşmesinin Şekli	46
2.3. Franchising Sözleşmesinin UNSURLARI	48
2.3.1. Genel Olarak.....	48
2.3.2. Franchise Alanın Bağımsız Olması	48
2.3.3. Franchise Alanın Sürümü Arttırması (Dikey İş birliği)	49
2.3.4. Sistem Unsuru.....	50
2.3.4.1. Pazarlama Sistemi	51
2.3.4.2. Gayri Maddi Mallar.....	51
2.3.4.3. Franchise Organizasyonu	51
2.3.5. Bedel Unsuru	52
2.4. Franchising Sözleşmesinin Benzer Sözleşmeler ile Karşılaştırılması	52
2.4.1. Genel Olarak.....	52
2.4.2. Tek Satıcılık Sözleşmesiyle Karşılaştırılması	53

2.4.3. Acentelik Sözleşmesiyle Karşılaştırılması.....	58
2.4.4. Vekâlet Sözleşmesiyle Karşılaştırılması.....	60
2.4.5. Hizmet Sözleşmesiyle Karşılaştırılması	63
2.4.6. Lisans Sözleşmesiyle Karşılaştırılması.....	64
2.4.7. Know-How Sözleşmesiyle Karşılaştırılması	66

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FRANCHISING SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

3.1. Franchising Sözleşmesinin Tarafları.....	69
3.2. Franchising Sözleşmesinde Tarafların Yükümlülükleri.....	69
3.2.1. Genel Olarak	69
3.2.2. Franchise Veren Yükümlülükleri.....	70
3.2.2.1. Franchise Alanı Aydınlatma Yükümlülüğü.....	70
3.2.2.2. Franchise Sistemini ve Gayri Maddi Malları Kullandırma Yükümlülüğü.....	72
3.2.2.2.1. Patent.....	73
3.2.2.2.2. Marka	74
3.2.2.2.3. Know-How	76
3.2.2.2.4. Ticaret Unvanı ve İşletme Adı	77
3.2.2.2.5. Mal ve Hizmetleri Tanıtıcı Unsurlar	78
3.2.2.3. Franchise Alanı Koruma ve Destekleme Yükümlülüğü	80
3.2.2.3.1. İşletmenin Kurulması ve Donanımında Yardımcı Olma	80
3.2.2.3.2. Franchise Alanı Eğitime ve Bilgi Verme	82
3.2.2.3.3. Reklam Yapma Yükümlülüğü.....	82

3.2.2.4. Franchise Verenin Teslim Yükümlülüğü	83
3.2.2.5. Franchise Alana Özgülenen Tekel Bölgesinde Başka Franchise Vermeme Borcu.....	84
3.2.3. Franchise Alanın Yükümlülükleri	85
3.2.3.1. Franchise Alanın Bedel Ödeme Yükümlülüğü	86
3.2.3.1.1. Giriş (Başlangıç) Bedeli.....	86
3.2.3.1.2. Royalty (Sürekli) Bedeli	88
3.2.3.1.3. Reklam Bedeli.....	89
3.2.3.1.4. Diğer Ücretler	90
3.2.3.2. Sözleşmeye Konu Olan Mal ve Hizmetlerin Sürümünü Bizzat Yapmak ve Arttırmak İçin Destekleme Yükümlülüğü.....	90
3.2.3.3. Franchise Alanın Gayri Maddi Malları Kullanma Yükümlülüğü.....	93
3.2.3.4. Franchise Verenin Menfaatlerini Koruma ve Sadakat Yükümlülüğü	94
3.2.3.4.1. Sır Saklama Yükümlülüğü.....	95
3.2.3.4.2. Rekabet Etmeme Borcu	96
3.2.3.4.3. Sözleşmeden Doğan Borçları Bizzat İfa Yükümlülüğü.....	98
3.2.3.4.4. Sözleşmeden Doğan Haklarını Devir Yasağı	99
3.2.3.4.5. Franchise Verene Bilgi ve Hesap Verme Yükümlülüğü.....	101
3.2.3.5. Franchise Verenin Talimatlarına Uyma ve Kontrollerine Katılma Borcu.....	102
3.2.3.6. Malları ve Gerekli Malzemeleri Franchise Verenden veya Belirlenen Üçüncü Şahıslardan Alma Borcu	104

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

FRANCHISING SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

4.1. Franchising Sözleşmesinin Sona Erme Nedenleri	107
4.1.1. Genel Olarak	107
4.1.2. Franchising Sözleşmesinin Kendiliğinden Sona Ermesi	108
4.1.2.1. Belirli Süreli Franchising Sözleşmelerinde Sürenin Sona Ermesi	108
4.1.2.2. Franchising Sözleşmesinde Taraflardan Birisinin Ölümü, İflası ve Fiil Ehliyetinin Kaybı.....	110
4.1.2.2.1. Taraflardan Birinin Ölümü.....	110
4.1.2.2.2. Taraflardan Birinin Fiil Ehliyetini Kaybetmesi	112
4.1.2.2.3. Taraflardan Birinin İflası.....	113
4.1.3. Franchising Sözleşmesinin Taraf İradesiyle Sona Erdirilmesi.....	113
4.1.3.1. Sözleşmenin Tarafların Anlaşması (İkale) ile Sona Erdirilmesi	113
4.1.3.2. Tek Taraflı Hukuki İşlem ile Sona Erdirme	114
4.1.3.2.1. Sözleşmenin İptal Edilmesi.....	114
4.1.3.2.2. Sözleşmenin Feshi.....	115
4.1.3.2.2.1. Olağan Fesih	116
4.1.3.2.2.2. Olağanüstü Fesih.....	120
4.1.3.2.2.2.1. Pandemiden Kaynaklanan Nedenlerle Sözleşmenin Sona Ermesi	125
4.2. Franchising Sözleşmesinin Sona Ermesinin Sonuçları	127
4.2.1. Genel Olarak	127

4.2.2. Franchise Alan Bakımından Sonuçları	128
4.2.2.1. Franchise Alanın Sözleşme Sonrası Gayri Maddi Malları Kullanmama ve İade Borcu	128
4.2.2.2. Sır Saklama Borcu.....	130
4.2.2.3. Sözleşme Sonrası Rekabet Etmeme Borcu	131
4.2.3. Franchise Veren Bakımından Sonuçları	135
4.2.3.1. Sözleşmeye Konu Olan Mal ve Malzemeleri Geri Alma Borcu.....	135
4.2.3.2. Giriş Bedelini İade Borcu.....	138
4.2.3.3. Denkleştirme Talebi	140
4.2.3.3.1. Sözleşmenin Sona Ermesi.....	142
4.2.3.3.2. Franchise Verenin Müşterilerden Yararlanması	143
4.2.3.3.3. Franchise Alanın Ücret Kaybı	144
4.2.3.3.4. Denkleştirme Talebinin Hakkaniyete Uygunluğu.....	144
4.2.3.4. Denkleştirme Talebinin İleri Sürülmesi	146
4.2.3.5. Denkleştirme Talebinin Vazgeçilmezliği.....	147
SONUÇ.....	149
KAYNAKÇA	153